

ปลาหวานผลิตภัณฑ์ชุมชน : การศึกษาการเรียนการสอนสู่ธุรกิจอาหาร
Sweeten tuna of Local Product : Study of the Teaching and Learning Strategies
to Food Business

นพรัตน์ วงศ์หิรัญเดชา^{1*}, นิศา มาชู¹, ครวญ บัวศิริ¹, สุเพ็ญ ด้วงทอง¹, มีพร ชาญชัยสุขสกุล²
Nopparat Vonghirundacha^{1*}, Nisa machu¹, Krun Bouwkere¹, Supen Dounghong¹,
Meporn Hanchisouksakul²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้นักศึกษามีความสามารถตามความต้องการของการประกอบอาชีพธุรกิจอาหาร โดยใช้ผลิตภัณฑ์ปลาหวานของชุมชน ต.หัวเขา อ.สิงหนคร จ.สงขลา เป็นกรณีศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยให้นักศึกษาเรียนรู้ในห้องเรียนกับผู้ประกอบการทำให้นักศึกษามีความมั่นใจและสามารถทำผลิตภัณฑ์ได้มากกว่าการเรียนรู้ในห้องเรียน ขณะเดียวกันกระบวนการเข้าสู่ธุรกิจของนักศึกษาด้วยกิจกรรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ การสำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภค และการอบรมการเป็นผู้ประกอบการ เป็นกระบวนการสำคัญที่ทำให้นักศึกษามุ่งใจต่อการประกอบอาชีพธุรกิจอาหาร ทั้งนี้ต้องฝึกให้นักศึกษาพัฒนากระบวนการคิดด้วยตนเอง ฝึกทักษะการปฏิบัติให้ชำนาญ และมีความอดทน พร้อมทั้งศึกษาเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการค้าสู่ธุรกิจอาหาร โดยมีลำดับขั้นตอนจากการศึกษาสภาพจริงของผู้ประกอบการ เรียนรู้ทฤษฎีในรายวิชา เรียนเสริมด้วยวิทยากร ฝึกปฏิบัติจริงในห้องปฏิบัติการ แล้วประเมินผลทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ดังนั้นเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อนักศึกษา ต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนในหลายรูปแบบผสมผสานกัน

คำสำคัญ: กระบวนการเรียนการสอน, ธุรกิจอาหาร, ผู้ประกอบการ, นักศึกษา, ปลาหวาน

¹ อาจารย์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

* Corresponding author, E-mail: vnopparat14@gmail.com

Abstract

The purpose of this case study was to study the production process that the housewife community in Tambon Hua khao, Amphor Singhanakorn, Sonkhla Province produced their products, sweeten tuna, to find out the appropriate strategies in managing the teaching and learning strategies to support the demand of food business. The findings were as follows: the teaching and learning strategies that allowed students to observe directly to the real situation with the entrepreneurs encouraged students to be self-confident and be able to produce the products successfully. The development of products and containers, the survey of consumers' satisfaction, and the training to be professional in food business were the key activities to make the students confident to go into food business. To meet the goal, the followings have to be included in the teaching and learning strategies: to let the students develop their ideas themselves, to train practical skills and be patient as well as practicing different activities which support students to go into food business via these steps study from real situation outside the class, study theories in classes, supplement extra knowledge from guest speakers or entrepreneurs, and practice in laboratory, respectively. Then, to manage the teaching and learning strategies which lead the students to enter into food production business effectively, different approaches are essential.

Keyword: teaching and learning strategies, food business, entrepreneurs, students, sweeten tuna

บทนำ

จากปัญหาคุณภาพของนักศึกษาไม่เป็นไปตามต้องการ บัณฑิตมีแนวโน้มทำงานตรงกับสาขาวิชาที่เรียนน้อยลง ได้รับเงินเดือนไม่ตรงตามวุฒิ และมีสถิติการลาออกจากการเรียนเพิ่มขึ้น ประกอบกับการจัดการศึกษาต้องให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ในวิชาการควบคู่วิชาชีพ จึงต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกระบวนการบริหารจัดการเรียนการสอนที่อาศัยหลักการร่วมมือ รวมพลังของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถาบัน เพื่อให้บัณฑิตมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม คณะเทคโนโลยีการเกษตรจึงวิจัยเพื่อหารูปแบบการจัดการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมในการทำให้นักศึกษามีความสามารถสู่การประกอบอาชีพธุรกิจอาหาร โดยใช้การผลิตปลาหวานของกลุ่มแม่บ้าน ต.หัวเขา อ.สิงหนคร จ.สงขลา เป็นกรณีศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้นักศึกษามีความสามารถตามความต้องการของการประกอบอาชีพธุรกิจอาหาร

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 1) การเรียนรู้ที่มีความสุข อันเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล คำนึงถึงการทำงานของสมองที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการทางอารมณ์ของผู้เรียน ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องที่ต้องการเรียนรู้ในบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ บรรยากาศของการเอื้ออาทรและเป็นมิตรตลอดจนแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถนำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ 2) การเรียนรู้จากการได้คิดและลงมือปฏิบัติจริง หรือกล่าวอีกลักษณะหนึ่งคือ “เรียนด้วยสมองและสองมือ” เป็นผลจากการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้คิด ไม่ว่าจะเกิดจากสถานการณ์หรือคำถามก็ตาม และได้ลงมือปฏิบัติจริงซึ่งเป็นการฝึกทักษะที่สำคัญคือ การแก้ปัญหา ความมีเหตุผล 3) การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น เป้าหมายสำคัญคือ ผู้เรียนแสวงหาความรู้ที่หลากหลายได้ทั้งในและนอกห้องเรียน ทั้งในรูปแบบของเอกสาร วัสดุ สถานที่ สถานประกอบการ

และบุคคลซึ่งประกอบด้วยเพื่อน กลุ่มเพื่อน หรือผู้เป็นภูมิปัญญาของชุมชน 4) การเรียนรู้แบบองค์รวมหรือบูรณาการ เป็นการเรียนรู้ที่ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ ที่ได้สัดส่วนกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ความดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชาที่จัดให้เรียนรู้ 5) การเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง โดยยึดหลักการว่า “ทุกคนเรียนรู้ได้” เป้าหมายที่สำคัญคือ พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถที่จะแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง กิจกรรมการเรียนรู้ จึงควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการจัดการ ฝึกสมาธิ ฝึกความมีวินัยในตนเอง และรู้จักตนเองมากขึ้น (งานวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2553)

การวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเป็นงานที่ให้คำตอบกับผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกฝ่าย ทั้งกับผู้สอนโดยตรงในการเรียนรู้ถึงการจัดการเรียนการสอนที่จะพัฒนาผู้เรียน และพัฒนาการสอนของตนเอง ทั้งกับผู้บริหารในการเรียนรู้ที่จะพัฒนาผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามที่หลักสูตรกำหนด การวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนควรดำเนินการในสถานการณ์จริง เพื่อให้ผู้สอนได้เรียนรู้ถึงแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม

การวิจัยเชิงคุณภาพที่มีความเที่ยงตรงและมีความเชื่อมั่น ควรใช้เทคนิคสามเส้า (triangulation technique) ในการเก็บข้อมูล ซึ่งเป็นวิธีการเก็บข้อมูลที่ใช้มากกว่าหนึ่งวิธี เพื่อเสริมหรือยืนยันความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น นิยมใช้ 3 วิธี คือ การสังเกต (ดูพฤติกรรม) การตรวจสอบ (ดูผลงาน) และการสอบถาม (จากแบบวัด) (ผ่องพรรณ, 2543)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยใช้นักศึกษาศาสาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร ชั้นปี 3 จำนวน 20 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แบ่งงานวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษารูปแบบการเรียนการสอน แบ่งนักศึกษาเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 จัดการเรียนการสอนในห้องเรียน โดยให้นักศึกษาเรียนรู้จากผู้สอน/วิทยากร และค้นคว้าจากเอกสาร แล้วฝึกปฏิบัติด้วยตนเองในห้องปฏิบัติการ จำนวน 10 คน

กลุ่มที่ 2 จัดการเรียนการสอนนอกห้องเรียน โดยให้นักศึกษาเรียนรู้จากผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ปลาหวาน ต.หัวเขา อ.สิงหนคร จ.สงขลา แล้วฝึกปฏิบัติด้วยตนเองในห้องปฏิบัติการ จำนวน 10 คน

เก็บข้อมูลพฤติกรรมและความสามารถของนักศึกษาด้วยเทคนิคสามเส้า

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษากระบวนการเข้าสู่ธุรกิจอาหาร ประกอบด้วย 3 กิจกรรม ดังนี้

2.1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ โดยนักศึกษาศึกษาสูตรส่วนผสมและกระบวนการผลิตปลาหวานเพื่อกำหนดเป็นปลาหวานต้นแบบและอบรมให้ความรู้ในด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จากนั้นแบ่งนักศึกษาเป็น 4 กลุ่มย่อย เพื่อพัฒนาลักษณะรูปแบบของปลาหวานและบรรจุภัณฑ์

2.2 การสำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภค โดยนักศึกษานำปลาหวานที่คัดเลือกได้มาสำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภคชาวไทยจำนวน 70 คน และชาวต่างชาติจำนวน 30 คน โดยใช้แบบสอบถาม การทดสอบชิมปลาหวานและการให้คะแนนความชอบ 5 ระดับ

2.3 การอบรมการเป็นผู้ประกอบการ จัดการอบรมให้ความรู้แก่นักศึกษาเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ การเขียนแผนธุรกิจ และแหล่งทุน โดยวิทยากรจากศูนย์บ่มเพาะธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และหน่วยงานภายนอก จากนั้นแบ่งนักศึกษาเป็น 4 กลุ่มย่อย เพื่อเขียนแผนธุรกิจของผลิตภัณฑ์ปลาหวาน

เก็บข้อมูลพฤติกรรมและความสามารถของนักศึกษาด้วยเทคนิคสามเส้าร่วมกับการเก็บข้อมูลของผลิตภัณฑ์ปลาหวานและบรรจุภัณฑ์ ความพึงพอใจของผู้บริโภค และผลการประเมินแผนธุรกิจ

ขั้นตอนที่ 3 การถอดรูปแบบการเรียนการสอน

คณะผู้วิจัย ตัวแทนนักศึกษา ตัวแทนผู้ประกอบการ และตัวแทนศูนย์บ่มเพาะธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ประชุมร่วมกันเพื่อถอดรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสม

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาการจัดการกระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียนโดยนักศึกษาเรียนรู้จากผู้สอนหรือวิทยากรร่วมกับการค้นคว้าจากเอกสาร แล้วฝึกปฏิบัติด้วยตนเองในห้องปฏิบัติการ เปรียบเทียบกับการเรียนการสอนนอกห้องเรียนโดยเรียนรู้จากผู้ประกอบการ แล้วฝึกปฏิบัติด้วยตนเองในห้องปฏิบัติการ พร้อมทั้งเติมเต็มด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่สามารถทำให้นักศึกษาเข้าสู่ธุรกิจอาหาร พบว่า การจัดการกระบวนการเรียนการสอนทั้งสองแบบก่อให้เกิดแนวคิดในการพัฒนางานของนักศึกษา การเรียนการสอนที่เสริมด้วยผู้ประกอบการทำให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมั่นใจในการทำผลิตภัณฑ์ตลอดกระบวนการ นักศึกษาสามารถนำเทคนิคที่ได้จากการเรียนรู้มาทำผลิตภัณฑ์และจำหน่ายได้ด้วยตนเอง ดังนั้นเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อนักศึกษา ต้องผสมผสานการจัดการกระบวนการเรียนการสอนในหลายรูปแบบร่วมกันตลอดภาคเรียน เน้นการฝึกให้นักศึกษาพัฒนากระบวนการคิดด้วยตนเอง ฝึกทักษะการปฏิบัติให้ชำนาญ และมีความอดทน พร้อมทั้งเสริมการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ จากสถานการณ์จริงที่จะทำให้นักศึกษาสามารถนำวิชาการและประสบการณ์สู่วิชาชีพได้

อภิปรายผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษารูปแบบการเรียนการสอน

การเปรียบเทียบการจัดการกระบวนการเรียนการสอนระหว่างการเรียนรู้ในห้องเรียนกับวิทยากร (กลุ่มที่ 1) กับการเรียนรู้ในห้องเรียนกับผู้ประกอบการ (กลุ่มที่ 2) ได้ผลดังตารางที่ 1 พบว่า การเรียนรู้กับวิทยากร นักศึกษามีความเข้าใจในกระบวนการผลิต และเหตุผลของแต่ละขั้นตอนการทำจากการสาธิตและอธิบายของวิทยากร ทำให้ไม่ได้ฝึกคิดด้วยตนเอง ทั้งปริมาณวัตถุดิบน้อย การฝึกทำจึงน้อยตาม ทำให้จดจำไม่ได้นาน ขณะที่การเรียนรู้กับผู้ประกอบการ นักศึกษาได้ฝึกคิดด้วยตนเองและได้ทำในปริมาณมาก จึงเรียนรู้ได้รวดเร็ว สามารถจดจำและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ นักศึกษามีความมั่นใจในกระบวนการทำผลิตภัณฑ์ปลาหวานมากกว่านักศึกษากลุ่มที่เรียนรู้กับวิทยากร ดังนั้นการเรียนรู้ที่ควรให้นักศึกษาได้ฝึกคิดและฝึกปฏิบัติด้วยตนเองมาก ๆ สอดคล้องกับทฤษฎีเกสตัลท์ (Gestalt theory) ซึ่งมีแนวคิดสู่ทฤษฎีการเรียนรู้ กล่าวคือ การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางความคิดซึ่งเป็นกระบวนการภายในตัวมนุษย์ โดยบุคคลจะเรียนรู้จากสิ่งเร้าที่เป็นส่วนรวมได้ดีกว่าส่วนย่อย การประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้จึงควรส่งเสริมกระบวนการคิดให้แก่ผู้เรียน โดยเสนอภาพรวมให้ผู้เรียนเห็นและเข้าใจก่อนการเสนอส่วนย่อย ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์มาก ๆ และหลากหลาย เพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้แบบหยั่งเห็นซึ่งเป็นการค้นพบหรือเกิดความเข้าใจในช่องทางการแก้ปัญหาอย่างฉับพลันทันที จากผลการพิจารณาปัญหาโดยส่วนรวมร่วมกับการใช้กระบวนการทางความคิดและสติปัญญาของบุคคล (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2559)

ตารางที่ 1 ผลการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มที่ 1 และ กลุ่มที่ 2

การเก็บข้อมูล	กลุ่มที่ 1 จัดการเรียนการสอนในห้องเรียน	กลุ่มที่ 2 จัดการเรียนการสอนนอกห้องเรียน
การสังเกต (ดูพฤติกรรม ขณะเรียน และฝึกปฏิบัติ)	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษาให้ความสนใจเพียงช่วงต้นของการสอนเท่านั้น 2. นักศึกษาส่วนหนึ่งตั้งใจปฏิบัติ แต่นักศึกษาบางส่วนปฏิบัติเพียงเล็กน้อยหรือยืนดูเฉยๆ เพราะมีปริมาณวัตถุดิบจำกัด 3. นักศึกษามีการซักถามน้อย ไม่มั่นใจในการซักถาม หรือไม่มีอะไรจะซักถาม เพราะวิทยากรจะคอยอธิบายทุกขั้นตอน 4. นักศึกษาส่วนหนึ่งมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการผลิตปลาหวาน สามารถอธิบายขั้นตอนการทำปลาหวานได้ดี แต่บางส่วนอธิบายได้เพียงบางขั้นตอน 5. นักศึกษาไม่มีเหตุที่ต้องแสดงถึงความอดทน เนื่องจากเป็นการเรียนตามเวลาในตารางเรียนเพียง 3 ชั่วโมง ทั้งปริมาณวัตถุดิบน้อย จึงเสร็จก่อนเวลา 6. การทดลองทำปลาหวานด้วยตนเองในห้องปฏิบัติการ นักศึกษาทำด้วยความตั้งใจ แต่ขาดความมั่นใจ ต้องคอยดูสูตรและวิธีการตามที่จดไว้ การทำงานเป็นลำดับขั้นตอน ลักษณะค่อยเป็นค่อยไป และเน้นเรื่องการรักษาความสะอาด 	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษามีความกระตือรือร้นตั้งใจและสนใจเรียนรู้ตลอดกระบวนการผลิตอย่างเห็นได้ชัด 2. นักศึกษาทุกคนได้ปฏิบัติอย่างเต็มที่ เพราะปริมาณวัตถุดิบมีมาก 3. นักศึกษาพยายามทำความเข้าใจและพูดคุยกับผู้ประกอบการและผู้ร่วมงาน กล้าซักถามและช่างสังเกต เพราะผู้ประกอบการจะทำให้ดูและอธิบายเมื่อมีการซักถามเท่านั้น 4. นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการผลิตปลาหวานโดยทุกคนสามารถอธิบายขั้นตอนการทำปลาหวานได้ดี 5. นักศึกษามีความอดทน เพราะทำงานตั้งแต่ 05.00 - 17.00 น. เสมือนเป็นพนักงานของสถานประกอบการ 6. การทดลองทำปลาหวานด้วยตนเองในห้องปฏิบัติการ นักศึกษาทำด้วยความตั้งใจและมีความมั่นใจ ไม่มีการดูสูตรจดบันทึกแต่พูดคุยกันในกลุ่ม แล้วใส่ส่วนผสมด้วยการกะประมาณ และใช้ความรู้สึกลงถึงความเหนียวของส่วนผสมในขณะนวด เป็นตัวช่วยในการตัดสินใจว่าจะต้องใส่ส่วนผสมเช่นไร
การตรวจสอบ (ดูผลงาน ผลิตภัณฑ์ ปลาหวาน)	ปลาหวานที่ได้มีลักษณะเป็นแผ่นกลม สีน้ำตาลแดงเข้ม ผิวด้านหนึ่งมันวาว แต่อีกด้านแห้ง (ภาพที่ 1) มีกลิ่นหอมคล้ายเนื้อสวรรค์ เนื้อสัมผัสแข็งและเหนียว รสชาติหวานนำแต่ไม่เข้มข้นมีกลิ่นหอมของเม็ดผักชีน้อย	ปลาหวานที่ได้มีลักษณะเป็นแผ่นกลม สีน้ำตาลแดงเข้ม ผิวมันวาวสม่ำเสมอทั้งสอง (ภาพที่ 2) มีกลิ่นหอมคล้ายเนื้อสวรรค์ เนื้อสัมผัสนุ่มและเหนียว รสชาติหวานนำแต่เข้มข้น มีกลิ่นหอมของเม็ดผักชีเด่นชัด

ตารางที่ 1 ผลการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มที่ 1 และ กลุ่มที่ 2 (ต่อ)

การเก็บข้อมูล	กลุ่มที่ 1 จัดการเรียนการสอนในห้องเรียน	กลุ่มที่ 2 จัดการเรียนการสอนนอกห้องเรียน
	 ภาพที่ 1	 ภาพที่ 2
การสอบถาม (แบบสอบถาม)	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษามีความเข้าใจในกระบวนการผลิตปลาหวานและได้สูตรการผลิตที่แน่นอน 2. นักศึกษาได้รับความรู้มากกว่าการเรียนรู้จากเอกสาร เพราะสามารถถามข้อสงสัยได้ทันที วิทยากรให้คำแนะนำ มีการสาธิตให้ดูก่อนลงมือปฏิบัติ ได้เรียนรู้ไปพร้อมกับทฤษฎี ทราบขั้นตอนและเหตุผลของการทำแต่ละขั้นตอน ทราบความสำคัญของแต่ละส่วนผสมแต่ละอย่าง ขั้นตอนการผลิตสะอาด 3. นักศึกษาไม่ได้ฝึกการคิดว่าควรใส่ส่วนผสมเท่าไร อย่างไร เพราะวิทยากรแนะนำทุกอย่าง 4. ปลาโอที่เป็นวัตถุดิบหลักในการทำผลิตภัณฑ์มีปริมาณน้อยเกินไป ไม่สามารถฝึกทักษะให้ชำนาญได้เท่าที่ควร และระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติมีน้อยเกินไป 5. สถานที่และกระบวนการผลิตเป็นไปตามหลัก GMP 	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษามีความเข้าใจกระบวนการผลิตปลาหวาน และได้สูตรการผลิตแบบประมาณการ แต่ได้เทคนิคการผลิตจากผู้ประกอบการ 2. นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้เร็วและจดจำขั้นตอนได้ง่าย เนื่องจากต้องคอยสังเกตตลอดเวลา 3. นักศึกษาได้ฝึกการคิดผ่านการสังเกตและสามารถถ่ายทอดกระบวนการผลิตให้กับผู้อื่นได้ 4. ปลาโอมีปริมาณมาก แม้ได้ฝึกทักษะมาก แต่ใช้เวลานานและเหนื่อยล้า 5. สถานที่และกระบวนการผลิตของผู้ประกอบการไม่เป็นไปตามหลัก GMP

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษากระบวนการเข้าสู่ธุรกิจ

กิจกรรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ สำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภค และอบรมการเป็นผู้ประกอบการ มีผลการศึกษาดังนี้

2.1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์

1) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ จากรูปแบบของปลาหวานที่จำหน่ายตามท้องตลาดมีลักษณะเป็นแผ่นกลม นักศึกษาได้ออกแบบรูปทรงของปลาหวานให้น่าสนใจเพิ่มขึ้น (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 รูปทรงของปลาหวานที่นักศึกษาออกแบบ

2) การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การอบรมบรรจุภัณฑ์โดยวิทยากรจากบริษัทที่รับออกแบบและผลิตบรรจุภัณฑ์ ได้ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ชนิดกล่องกระดาษ เพราะเป็นบรรจุภัณฑ์ที่เพิ่มมูลค่าให้ผลิตภัณฑ์ได้และนักศึกษาสามารถทำได้ด้วยตนเอง การให้ความรู้เริ่มต้นด้วยการบรรยายประกอบสื่อร่วมกับการเสนอผลงานของวิทยากรเพื่อให้นักศึกษาเกิดแนวคิดในการออกแบบบรรจุภัณฑ์และตราสินค้า ตามด้วยการสาธิตวิธีการทำเพื่อให้นักศึกษาเกิดความสนใจและเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น จากนั้นแบ่งกลุ่มนักศึกษาให้ช่วยกันคิดและออกแบบพร้อมทั้งลงมือทำบรรจุภัณฑ์ต้นแบบด้วยตนเอง ผลการศึกษาพฤติกรรมและความสามารถของนักศึกษา (ตารางที่ 2) และผลงานบรรจุภัณฑ์ต้นแบบ (ภาพที่ 4) พบว่า จากบรรยากาศการเรียนที่สนุกสนานและเป็นกันเอง ทำให้นักศึกษากล้าคิดกล้าแสดงออก การเรียนโดยเน้นให้เห็นของจริงและฝึกปฏิบัติในทันที ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและรวดเร็ว นอกจากนั้นด้วยระยะเวลาอันจำกัด ทำให้นักศึกษาเกิดความสามัคคีร่วมมือกันคิดและผลิตผลงาน แต่ต้องมีผู้คอยชี้แนะเนื่องจากนักศึกษายังขาดประสบการณ์ เมื่อได้ผลงานออกมาทำให้นักศึกษาภาคภูมิใจและสนใจที่จะเรียนรู้เพิ่มเติม ซึ่งวิทยากรได้แนะนำวิธีการเรียนรู้เพิ่มเติมและยินดีให้คำปรึกษา ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนการสอนและความสามารถของผู้สอนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการแสดงออกของนักศึกษามาก

ตารางที่ 2 พฤติกรรมและความสามารถของนักศึกษาในกิจกรรมการพัฒนาบรรจุภัณฑ์

การสังเกต (ดูพฤติกรรมขณะเรียน)	การตรวจสอบ (ดูผลงาน)	การสอบถาม (ดูแบบประเมินความพึงพอใจ)
1. นักศึกษามีความกระตือรือร้นสนใจ และตั้งใจเรียนมาก 2. นักศึกษารู้สึกศรัทธาในวิทยากรจากผลงานที่วิทยากรนำมาแสดง 3. นักศึกษาพอใจในการอธิบายพร้อมการสาธิตของวิทยากร 4. วิทยากรมีความเป็นกันเอง ทำให้นักศึกษากล้าพูดคุยกซักถามและปฏิบัติงานด้วยดี	วิทยากรให้ความเห็นว่า ผลงานการออกแบบบรรจุภัณฑ์ปลาหวานของนักศึกษา (ภาพที่ 4) ทำได้ดีในระยะเวลาจำกัด มีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบตราสินค้า สามารถสื่อถึงผลิตภัณฑ์ได้ดี แต่ยังคงต้องปรับปรุงขนาดและการวางตำแหน่งตราสินค้า	1. นักศึกษาเห็นถึงคุณค่าและความน่าสนใจของกิจกรรมในระดับดีมาก 2. นักศึกษาพึงพอใจการบรรยายและฝึกปฏิบัติของวิทยากรรวมทั้งบรรยากาศการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติในระดับดีมาก 3. ความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาก่อนการอบรมอยู่ในระดับน้อย แต่หลังอบรมอยู่ในระดับดีมาก

ตารางที่ 2 พฤติกรรมและความสามารถของนักศึกษาในกิจกรรมการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ (ต่อ)

การสังเกต (ดูพฤติกรรมขณะเรียน)	การตรวจสอบ (ดูผลงาน)	การสอบถาม (ดูแบบประเมินความพึงพอใจ)
5. นักศึกษาแต่ละกลุ่มมีความตั้งใจในการออกแบบและทำบรรจุภัณฑ์มาก 6. บรรยากาศในการเรียนเป็นไปด้วยความสนุกสนาน	 ภาพที่ 4	4. นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้

2.2 การสำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภค

นักศึกษาสำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภคตามแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา ได้แก่ หาดชลาทัศน์ อ.เมืองสงขลา และตลาดน้ำคลองแห อ.หาดใหญ่ โดยให้นักศึกษาจับกันเป็นคู่เพื่อช่วยกันแนะนำผลิตภัณฑ์และสัมภาษณ์ผู้บริโภค การศึกษาพฤติกรรมและความสามารถของนักศึกษา ได้ผลดังตารางที่ 3 พบว่า ก่อนการสำรวจ นักศึกษาไม่มีประสบการณ์ในการสัมภาษณ์ผู้บริโภคทำให้กังวลใจและไม่มั่นใจในตนเอง แต่การได้สำรวจทำให้นักศึกษามีการเรียนรู้และมีพัฒนาการในการสัมภาษณ์ดีขึ้นมากเป็นที่พอใจของผู้บริโภค ส่วนความชอบในผลิตภัณฑ์ปลาหวานขึ้นอยู่กับรสนิยมในการบริโภคของประชาชนในแต่ละเชื้อชาติ โดยเป็นที่ยอมรับในผู้บริโภคชาวไทยและชาวมาเลเซียทั้งในด้านรสชาติและราคา แต่ไม่เป็นที่ยอมรับในชาวต่างชาติ เพราะไม่คุ้นชินในกลิ่นรสของเครื่องเทศ จากข้อมูลดังกล่าวจึงสามารถใช้เป็นข้อมูลทางการตลาดของปลาหวานสำหรับการส่งออกได้

ตารางที่ 3 พฤติกรรมและความสามารถของนักศึกษาในกิจกรรมการสำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภค

การสังเกต (ดูพฤติกรรมขณะสำรวจ)	การตรวจสอบ (ดูผลการสำรวจ)	การสอบถาม (สอบถามความรู้สึกของนักศึกษา)
1. นักศึกษามีความตั้งใจและเตรียมความพร้อมของตนเองเป็นอย่างดี มีการวางแผนเตรียมตัวอย่างปลาหวาน การออกแบบสอบถามและข้อสัมภาษณ์ 2. การสำรวจครั้งแรก ณ หาดชลาทัศน์ นักศึกษามีอาการประหม่าและตื่นเต้นที่จะเข้าไปพักขายผู้บริโภค แต่เมื่อได้พูดคุยแล้ว นักศึกษาสามารถสร้างความเป็น	1. ข้อมูลการตอบแบบสอบถามไม่ครบถ้วน เพราะนักศึกษาไม่ได้ตรวจสอบข้อมูลหลังเสร็จสิ้นการให้สัมภาษณ์ทันที จึงต้องสำรวจเพิ่มเติมในภายหลัง 2. ผลการสำรวจ พบว่า 2.1 ผู้บริโภคชาวไทยพึงพอใจในปลาหวานโดยให้คะแนนความชอบระดับปานกลางถึงชอบมาก เช่นเดียวกับผู้บริโภค	1. ก่อนสำรวจ: นักศึกษามีความกังวลใจในการสัมภาษณ์เพื่อขอข้อมูลจากคนที่ตัวเองไม่รู้จัก และเกรงว่าจะไม่ได้รับความร่วมมือ 2. นักศึกษาแก้ไขความกังวลใจด้วยการปรึกษาอาจารย์และข้อสัมภาษณ์ 3. ขณะสำรวจ : นักศึกษารู้สึกตื่นเต้นมากและกังวล ซึ่งการ

ตารางที่ 3 พฤติกรรมและความสามารถของนักศึกษาในกิจกรรมการสำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภค (ต่อ)

การสังเกต (ดูพฤติกรรมขณะสำรวจ)	การตรวจสอบ (ดูผลการสำรวจ)	การสอบถาม (สอบถามความรู้สึกของนักศึกษา)
<p>กันเองกับผู้บริโภคได้ ผู้บริโภคส่วนใหญ่จึงให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม</p> <p>3. การสำรวจครั้งที่สอง ณ ตลาดน้ำคลองแห นักศึกษามีความคล่องแคล่วในการสัมภาษณ์มากขึ้น สามารถเข้าไปทักทายผู้บริโภคด้วยความมั่นใจ และกล้าพูดคุยกับผู้บริโภคมากขึ้น</p>	<p>ขามาเลเซีย</p> <p>2.2 ผู้บริโภคชาวอินโดนีเซียและชาวญี่ปุ่นให้คะแนนความชอบระดับน้อยถึงปานกลาง</p> <p>2.3 ผู้บริโภคชาวต่างชาติให้คะแนนความชอบระดับน้อยที่สุด</p>	<p>สัมภาษณ์เริ่มต้นมีการติดขัดบ้าง แต่เมื่อได้สัมภาษณ์ผู้บริโภคผ่านหลายคนทำให้นักศึกษากล้าพูดคุยกับผู้บริโภคมากขึ้น ได้เรียนรู้การปรับตัว และอดทนเมื่อผู้บริโภคพูดจาไม่ดี รวมทั้งแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เมื่อผู้บริโภคไม่ให้ความร่วมมือ</p> <p>4. หลังสำรวจ : นักศึกษารู้สึกโล่งอกและดีใจที่ทำได้สำเร็จ โดยเห็นว่าการสำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภคมีความสำคัญต่อการนำเสนอสินค้าใหม่ก่อนออกสู่ตลาด</p>

2.3 การอบรมการเป็นผู้ประกอบการ

การอบรมการเป็นผู้ประกอบการโดยผู้จัดการศูนย์บ่มเพาะธุรกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาให้ความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการใหม่ แหล่งทุน และภารกิจของศูนย์บ่มเพาะธุรกิจ ต่อด้วยการเขียนแผนธุรกิจโดยวิทยากรจากธนาคารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs BANK) ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวางแผนและการตรวจสอบแผนธุรกิจ การศึกษาพฤติกรรมและความสามารถของนักศึกษา ได้ผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 พฤติกรรมและความสามารถของนักศึกษาในกิจกรรมอบรมการเป็นผู้ประกอบการ

การสังเกต (ดูพฤติกรรมของนักศึกษาขณะอบรม)	การตรวจสอบ (ดูผลงาน)	การสอบถาม (การประเมินความพึงพอใจ)
<p><u>การเรียนรู้จากศูนย์บ่มเพาะธุรกิจ</u></p> <p>1. นักศึกษาตั้งใจฟังและรับทราบถึงภารกิจของศูนย์บ่มเพาะธุรกิจ</p> <p>2. นักศึกษากล้าพูดคุยและซักถามเนื่องจากวิทยากรให้ความเป็นกันเอง และคอยกระตุ้นให้นักศึกษาใช้บริการของศูนย์บ่มเพาะธุรกิจ</p>	<p><u>การเรียนรู้จากศูนย์บ่มเพาะธุรกิจ</u></p> <p>1. นักศึกษาเข้ารับบริการของศูนย์บ่มเพาะธุรกิจจำนวน 4 คน ด้านการวิจัยแก้ปัญหาของผู้ประกอบการ</p> <p>2. นักศึกษาได้ทำวิจัยร่วมกับผู้ประกอบการโดยมีอาจารย์เป็นที่ปรึกษา</p>	<p><u>การเรียนรู้จากศูนย์บ่มเพาะธุรกิจ</u></p> <p>1. นักศึกษามีความรู้สึที่ดีที่ได้ร่วมงานกับศูนย์บ่มเพาะธุรกิจ เพราะได้เรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการและได้รับความช่วยเหลือด้านการเงินสำหรับซื้อวัสดุอุปกรณ์การทำปัญหาพิเศษ</p>

ตารางที่ 4 พฤติกรรมและความสามารถของนักศึกษาในกิจกรรมอบรมการเป็นผู้ประกอบการ (ต่อ)

การสังเกต (ดูพฤติกรรมของนักศึกษาขณะอบรม)	การตรวจสอบ (ดูผลงาน)	การสอบถาม (การประเมินความพึงพอใจ)
<p>3. นักศึกษาพยายามเชื่อมโยงกับการทำปัญหาพิเศษของตนเองเพื่อขอความช่วยเหลือจากศูนย์บ่มเพาะธุรกิจ</p>	<p>3. นักศึกษาได้รับทุนสนับสนุนการทำปัญหาพิเศษจากศูนย์บ่มเพาะธุรกิจ 4. นักศึกษาสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ผู้ประกอบการได้ เป็นที่พึงพอใจของผู้ประกอบการ 5. นักศึกษาได้ฝึกจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการในงานวัฒนธรรมสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา 6. นักศึกษารู้สึกภูมิใจในตนเองที่สามารถขายสินค้าได้และอยากนำผลิตภัณฑ์ที่ได้จากปัญหาพิเศษมาทดลองวางจำหน่ายบ้าง</p>	<p>2. อาจารย์ที่ปรึกษาพึงพอใจในนักศึกษา เพราะนักศึกษามีความรับผิดชอบมากขึ้น กล้าแสดงความคิดเห็น คำเนิ่งถึงจิตใจของผู้ประกอบการโดยพยายามใช้ต้นทุนการผลิตให้ต่ำ 3. ผู้จัดการศูนย์บ่มเพาะธุรกิจมีความพึงพอใจในนักศึกษาและมีความมั่นใจในการสนับสนุนทุนวิจัย 4. ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจในนักศึกษาและยินดีให้ความร่วมมือในทุก ๆ ด้าน</p>
<p>การเรียนรู้การเขียนแผนธุรกิจ</p> <p>1. นักศึกษาตั้งใจฟังเพราะวิทยากรยกตัวอย่างธุรกิจที่มีชื่อเสียง 2. การอบรมเป็นการบรรยายควบคู่กับการปฏิบัติ ช่วงแรกนักศึกษามีความกระตือรือร้นและตั้งใจปฏิบัติ แต่ด้วยเนื้อหาที่ใช้ประกอบในการเขียนแผนธุรกิจค่อนข้างมาก ต้องคิดวิเคราะห์และมีการคำนวณมาก ทำให้นักศึกษาอ่อนล้าและความตั้งใจในการเรียนลดลง</p>	<p>การเรียนรู้การเขียนแผนธุรกิจ</p> <p>1. การตรวจประเมินแผนธุรกิจปลาหวานของนักศึกษาโดยวิทยากร พบว่า นักศึกษาทั้ง 4 กลุ่ม มีความรู้ความเข้าใจสามารถเขียนแผนธุรกิจเบื้องต้นได้ดี 2. แผนธุรกิจของนักศึกษาบางกลุ่มขาดทุน เนื่องจากการตั้งราคาขายที่ต่ำเกินไป วิทยากรแนะนำว่า การตั้งราคาขายต้องคำนึงถึงต้นทุนและกลุ่มผู้บริโภค หากเป็นกลุ่มผู้บริโภคในท้องถิ่นอาจจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่บรรจุในถุงพลาสติกซึ่งมีต้นทุนต่ำกว่า ก็สามารถตั้งราคาขายได้ต่ำ แต่หากเป็นกลุ่มผู้บริโภคตามแหล่งท่องเที่ยวควรจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในบรรจุภัณฑ์ที่สวยงามซึ่งสามารถตั้งราคาสูงได้</p>	<p>การเรียนรู้การเขียนแผนธุรกิจ</p> <p>1. นักศึกษาเห็นถึงคุณค่าและความน่าสนใจของการเขียนแผนธุรกิจในระดับมาก 2. นักศึกษาพึงพอใจในการบรรยายพร้อมการฝึกปฏิบัติของวิทยากรในระดับดีมาก 3. นักศึกษาพึงพอใจบรรยายภาคในการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติและความเหมาะสมของระยะเวลาการจัดอบรมในระดับปานกลาง 4. ความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาก่อนการอบรมอยู่ในระดับน้อย แต่หลังอบรมอยู่ในระดับดีมาก 5. นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ 6. นักศึกษาให้ความเห็นว่า การเขียนแผนธุรกิจมีประโยชน์มาก</p>

ตารางที่ 4 พฤติกรรมและความสามารถของนักศึกษาในกิจกรรมอบรมการเป็นผู้ประกอบการ (ต่อ)

การสังเกต (ดูพฤติกรรมของนักศึกษาขณะอบรม)	การตรวจสอบ (ดูผลงาน)	การสอบถาม (การประเมินความพึงพอใจ)
		แต่ค่อนข้างยาก ต้องคิดวิเคราะห์เยอะ ทำให้รู้สึกเหนื่อย ควรแบ่งการอบรมเป็นหลายวัน วันละ 2-3 ชั่วโมง จะดีกว่าการอบรมติดกัน 2 วัน 12 ชั่วโมง

ขั้นตอนที่ 3 การถอดรูปแบบการเรียนการสอน

ผลการประชุมร่วมกันระหว่างคณะผู้วิจัย ตัวแทนนักศึกษา ตัวแทนผู้ประกอบการ และตัวแทนศูนย์บ่มเพาะธุรกิจ สามารถสรุปประเด็นที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาในการประกอบอาชีพธุรกิจอาหารได้ 3 ประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. การเรียนการสอน : ตัวแทนแต่ละฝ่ายได้แสดงความคิดเห็น ดังตารางที่ 5

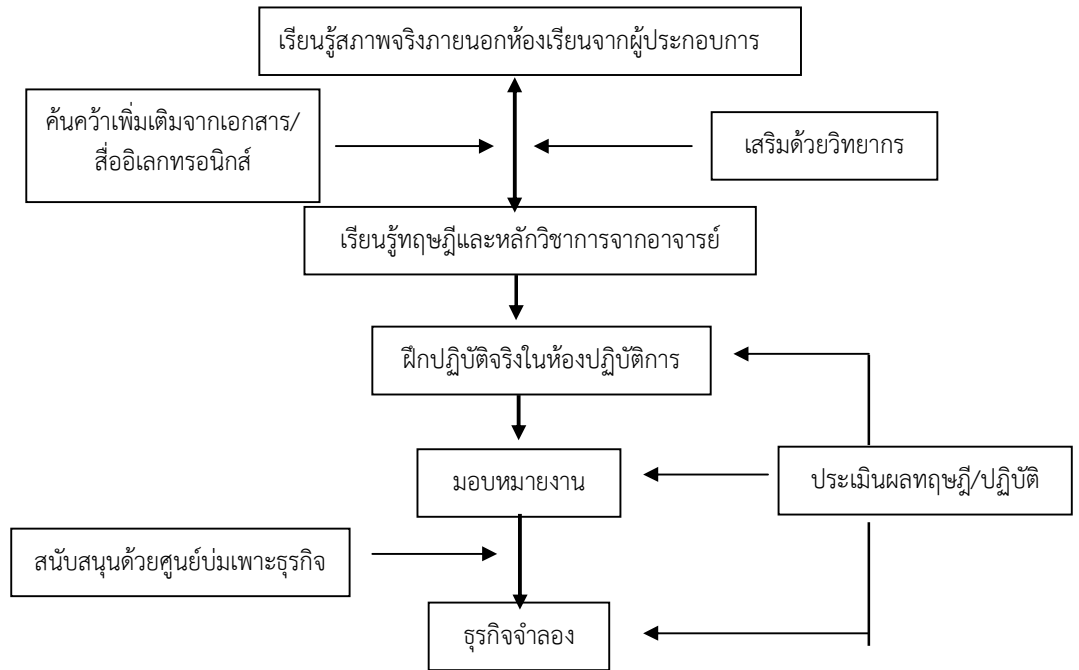
ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของคณะผู้วิจัย ตัวแทนนักศึกษา ตัวแทนผู้ประกอบการ และตัวแทนศูนย์บ่มเพาะธุรกิจต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา

ผู้แสดงความคิดเห็น	ความคิดเห็น
คณะผู้วิจัย	นักศึกษาในกลุ่มที่เรียนกับผู้ประกอบการมีพฤติกรรมการเรียนและปฏิบัติงานเป็นไปในทางที่ดี คือ มีความตั้งใจ กระตือรือร้น เรียนรู้ได้เร็ว มีความมั่นใจในการทำงาน และสามารถนำความรู้ไปพัฒนางานต่อได้ ขณะที่นักศึกษาในกลุ่มที่เรียนในชั้นเรียนกับวิชาการ สามารถเรียนได้เข้าใจเป็นลำดับขั้นตอน และนำความรู้ไปปฏิบัติด้วยตนเองได้ แต่การที่ไม่ได้เห็นกระบวนการทำงานจริงในระบบธุรกิจ จึงขาดความกระตือรือร้นที่จะนำไปพัฒนางานต่อ
ตัวแทนนักศึกษา	การเรียนการสอนนอกห้องเรียนในสถานประกอบการเกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าการเรียนในชั้นเรียน เพราะได้เห็นสภาพการทำงานจริง ทำให้จดจำได้ดี
ตัวแทนผู้ประกอบการ	นักศึกษามีความรู้ทางวิชาการ หากเสริมประสบการณ์ด้วยสถานประกอบการจะทำให้นักศึกษามีโอกาสประสบความสำเร็จในธุรกิจได้
ตัวแทนศูนย์บ่มเพาะธุรกิจ	การให้นักศึกษาเข้าสู่ธุรกิจได้ การเรียนการสอนต้องให้นักศึกษาฝึกทำธุรกิจไปด้วย โดยจัดแทรกตามรายวิชาหรือเป็นโครงการธุรกิจจำลอง เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ตลอดกระบวนการ นอกจากนั้นควรจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเชื่อมโยงกันในแต่ละศาสตร์ของแต่ละคณะ เช่น ศาสตร์ด้านธุรกิจของคณะวิทยาการจัดการ ศาสตร์ด้านศิลป์และการออกแบบของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ศาสตร์ด้านภาษาและการสื่อสารของคณะมนุษยศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น

2. การประกอบธุรกิจ : การเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน หากเสริมด้วยกระบวนการเข้าสู่ธุรกิจ เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ การสำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภค และการอบรมการเป็นผู้ประกอบการ ทำให้นักศึกษามีโอกาสประกอบธุรกิจอาหารให้ประสบความสำเร็จได้ เพราะได้เรียนรู้ทางวิชาการ ได้ปฏิบัติจริง และได้สัมผัสการทำงานของผู้ประกอบการ อีกทั้งควรเสริมการเขียนแผนธุรกิจให้เป็นรายวิชาหนึ่งในหลักสูตรเพื่อประโยชน์แก่นักศึกษาสำหรับการทำธุรกิจในอนาคต

3. การบริหารจัดการกระบวนการเรียนการสอน : ควรผสมผสานการเรียนการสอนร่วมกันทั้งการเรียนนอกห้องเรียนจากสถานประกอบการกับการเรียนในห้องเรียนจากอาจารย์ผู้สอนหรือวิทยากร การบริหารจัดการต้องเอื้อประโยชน์และอำนวยความสะดวกแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดทำตารางการเรียนการสอนของนักศึกษาและอาจารย์ การเดินทางของนักศึกษา การประสานงานกับผู้ประกอบการ และงบประมาณ เป็นต้น ทั้งนี้ นักศึกษาให้ความเห็นว่า ควรจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียนในสถานประกอบการก่อน แล้วกลับมาเรียนทฤษฎีต่อในชั้นเรียนจะทำให้เรียนรู้ได้ดีขึ้น และจัดรายวิชาที่มีการเรียนการสอนแบบนี้อย่างน้อย 50% ของจำนวนรายวิชาเอกที่มีในหลักสูตร สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (งานวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2553; Crawford, *et al*, 2005) และแนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ การจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพต้องใช้ศาสตร์หลายแขนงมาสร้างกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นสหวิทยาการ จัดทำเป็นหน่วยเรียนรู้บูรณาการที่ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนและท้องถิ่น ใช้ข้อมูลความจริงจากกระบวนการสังเกตในแหล่งเรียนรู้ชุมชน เชื่อมโยงไปสู่สาระการเรียนรู้รายวิชา และการสร้างความรู้ ความเข้าใจเชิงลึกมากกว่าแบบผิวเผิน (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2559; Fry, *et al*, 2009)

จากการประมวลความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวข้างต้น สามารถถอดรูปแบบการเรียนการสอน ได้ดังแผนภาพ

ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลการวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษามีความสามารถในเชิงธุรกิจอาหาร การจัดตั้งศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดทักษะและมีประสบการณ์จากการผลิตและจำหน่ายผลผลิตของตนเอง ตลอดจนการพัฒนาหลักสูตรใหม่ ซึ่งคณะเทคโนโลยีการเกษตร โดยโปรแกรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหารได้พัฒนาเป็นหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการผลิตภัณฑ์อาหาร เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- ครวญ บัวศิริ และคณะ. (2554). **โครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้นักศึกษามีความสามารถสู่การประกอบอาชีพธุรกิจอาหารตลอดห่วงโซ่อุปทาน กรณีศึกษา ปลาหวานผลิตภัณฑ์ชุมชนกลุ่มแม่บ้าน ต.หัวเขา อ.สิงหนคร จ.สงขลา**. รายงานการวิจัย. สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- จิตยา สุวรรณชฎ. (2545). **แนวคิดการประกอบธุรกิจ ใน ชุดวิชาการจัดการและการวางแผนธุรกิจ**. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ.
- ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล. (2543). **การวิจัยในชั้นเรียน**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2559). **แนวคิด/ทฤษฎีการเรียนการสอนที่เน้นทางด้านสติปัญญา ใน นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการสอนวิทยาศาสตร์**. สืบค้นจาก <http://e-book.ram.edu/e-book/s/SE742/chapter3.pdf>. [2/8/2559].
- สถาบันวิจัยและพัฒนา. (2552ก). **รายงานการศึกษาภาวะการทำงานทำของบัณฑิต ปีการศึกษา 2550-2551**. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- สถาบันวิจัยและพัฒนา. (2552ข). **รายงานการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ปีการศึกษา 2549-2550**. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- สุเพ็ญ ด้วงทอง และคณะ. (2551). **การยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ปลาหวานเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนของจังหวัดสงขลา**. รายงานการวิจัย. สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2559). **แนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ฐ่เน้นสมรรถนะสาขาวิชาชีพ**. สืบค้นจาก <http://www.secondary11.go.th/2016/th/download/files/guidance10.pdf>. [2/8/2559].
- Crawford, A., Saul, W., Mathews, S. R. and Makinste, J. (2005). **Teaching and Learning Strategies for the Thinking Classroom**. USA : The International Debate Education Association.
- Fry, H., Ketteridge, S. and Marshall, S. (2009). **A Handbook for Teaching and Learning in Higher Education : enhancing academic practice**. 3rd ed. UK : Routledge Taylor & Francis Group.